

ภาคผนวก ง

คู่มือการดูแลทารกคลอดก่อนกำหนดสำหรับมารดา
คู่มือการดูแลทารกคลอดก่อนกำหนดสำหรับพยาบาล

คู่มือสำหรับมารดา
เพื่อการดูแลทารกคลอด
ก่อนกำหนด

จัดทำโดย
ศิริกมล กันศิริ
นักศึกษาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาการพยาบาลเวชปฏิบัติครอบครัว
คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ทารกคลอดก่อนกำหนด (preterm infant) หมายถึง ทารกที่คลอดก่อนอายุครรภ์ครบ 37 สัปดาห์ (259 วัน) โดยคำนวณจากวันที่มีประจำเดือนครั้งสุดท้ายของมารดาและไม่คำนึงถึงน้ำหนักตัวท ส่วนใหญ่มักเป็นกลุ่มทารกที่มีน้ำหนักน้อยกว่า 2,500 กรัม บางครั้ง จึงอาจสับสนกับทารกน้ำหนักทารกน้ำหนักน้อยและจัดทารกน้ำหนักน้อยทุกรายเป็นทารกคลอดก่อนกำหนด ซึ่งเป็นการจัดที่ไม่ถูกต้องเพราะน้ำหนักทารกน้ำหนักน้อยอาจเป็นทารกคลอดก่อนกำหนดหรือ ทารกคลอดครบกำหนดก็ได้ ดังนั้นจึงต้องคำนึงถึงทั้งน้ำหนักตัวและอายุครรภ์(นฤมล วีระรังสิกุล, 2545)

ทารกคลอดก่อนกำหนดจึงจำเป็นต้องได้รับการดูแลเป็นพิเศษ

ในเรื่องต่างๆต่อไปนี้(Moor, อ้างถึงในกุลลดา เปรมจิตร, 2547)

- + 1. การดูแลทางด้านร่างกาย**
- + 2. การส่งเสริมพัฒนาการ**
- + 3. การป้องกันอันตรายที่อาจเกิดขึ้นกับบุตร**

การดูแลทางด้านร่างกาย

1.การดูแลให้ได้รับสารอาหารที่เหมาะสมกับทารก

อาหารสำหรับทารก

1.1 นมมารดา ช่วยสร้างความผูกพันรักใคร่ระหว่างมารดากับทารก และช่วยให้ทารกได้รับภูมิคุ้มกันต้านทานเชื้อโรคในระยะแรกที่ฝึกให้ทารกดูดนมมารดา มารดาจะต้องใช้เวลาและความอดทนอย่างมาก เนื่องจากทารกดูดนมช้าและหยุดเป็นพักๆ จึงต้องกระตุ้นเป็นระยะโดยการลูบเบา ๆ บริเวณใต้คางทารกหรือหมุนหัวนมช้า ๆ ขณะหัวนมยังอยู่ในปากทารก และจัดสภาพแวดล้อมให้เงียบสงบ ไม่ควรพูดคุย หรือเล่นกับทารกในขณะที่ทารกดูดนม ทารกจะดูดนมได้ดี และได้มากเมื่อทารกตื่นตัวเต็มที่

1.2 นมผสม กรณีจำเป็นต้องให้นมผสม ควรให้ใช้นมสำหรับทารกคลอดก่อนกำหนด เนื่องจากมีส่วนประกอบของโปรตีน พลังงาน แคลเซียม และฟอสฟอรัส สูงกว่านมทารกปกติ

การเตรียมนมผสม

- ต้องเน้นเรื่องความสะอาดของอุปกรณ์และวิธีการเตรียม
- ควรคำนึงถึงลักษณะของหัวนมที่ใช้กับทารก โดยในระยะแรก ควร

ใช้หัวนมที่มีลักษณะอ่อนนุ่ม และสั้น ทดลองใช้หลายๆแบบตามที่ทารกชอบ สำหรับทารกที่ไม่ค่อยมีแรงดูด หรือดูดเบา ควรเจาะรูหัวนมให้มีขนาดใหญ่กว่าเดิมเล็กน้อยระวังอย่าให้รูหัวนมใหญ่เกินไป จะทำให้น้ำนมไหลออกเร็ว และทำให้ทารกสำลักนมได้ ส่วนอุณหภูมิ ของน้ำนม

- ควรฝึกให้ทารกดูดนมที่อุ่น เย็น หรือเท่าอุณหภูมิห้องให้แตกต่างกันบ้าง โดยปกติ ทารกคลอดก่อนกำหนดขณะอยู่ในโรงพยาบาล จะได้รับนมทุก 2-3 ชั่วโมง ใช้เวลาในการดูดนมแต่ละมื้อไม่นานกว่า 40 นาที และจำนวนนมที่ดูดได้แต่ละมื้อจะไม่เท่ากันมารดาไม่ควรวิตกกังวล ให้คิดปริมาณน้ำนมที่ได้รับทั้งหมด และ

น้ำหนักที่เพิ่มขึ้นในแต่ละวันนั้นคือโดยทั่วไป ทารกต้องการแคลอรี 120-150 แคลอรี ต่อน้ำหนักตัว 1 กิโลกรัมต่อวัน หรือ 6-7 ½ ออนซ์ ต่อน้ำหนักตัว 1 กิโลกรัมต่อวัน

ดังนั้นทารกที่มีน้ำหนักตัว 2 กิโลกรัม จึงควรได้รับนม 12-15 ออนซ์ ต่อวัน สำหรับทารกที่ดูคนผอมสมควรมีน้ำหนักเพิ่มขึ้นวันละ 14-28 กรัม ทารกที่มีน้ำหนักเพิ่มขึ้นสม่ำเสมอ ไม่จำเป็นต้องปลุกให้ตื่นกินนมทุกมื้อ

1.3 อาหารเสริม ควรเริ่มให้เมื่อทารกสามารถพุงศีรษะและคอได้ดีพอ ทารกสามารถนั่งได้โดยมารดาช่วยประคอง ซึ่งในช่วงนี้ ถ้าคิดตามอายุหลังปฏิสนธิทารกคลอดก่อนกำหนดจะมีอายุประมาณ 4-5 เดือน (Margie A.:2006).

วิธีการให้นมทารก

1.การจัดท่าขณะอุ้มป้อนนม โดยที่มารดาควรอุ้มทารกดูคนทุกครั้ง ให้ศีรษะสูงกว่าลำตัว เพื่อป้องกันการสำรอกนม

2. หลังให้ทารกดูดนม ควรจับทารกเรอทุกครั้ง ด้วยทำนั้งหรือการพาดบ่า

ท่าทางและวิธีการไล่ลมภายหลังลูกดูดนม

อุ้มพาดบ่า
เอามือลูบหลังเบาๆ

นั่งบนตักโน้มตัวมาข้างหน้า
เอามือลูบหลังเบาๆ

3. สังเกตอาการเปลี่ยนแปลง เช่น แหวะนม การสำลัก ท้องอืดตึง การขับถ่าย อุจจาระผิดปกติ เป็นต้น

การดูแลอุณหภูมิกายของร่างกายให้อยู่ในระดับปกติ😊

ความสำคัญของการดูแลอุณหภูมิกาย เนื่องจากทารกคลอดก่อนกำหนดจะมีรูปร่างเล็ก ผิวหนังบอบบาง กล้ามเนื้อไม่แข็งแรงและมีไขมันน้อย ทำให้มีการสร้างความร้อนได้น้อย ทารกจึงตัวเย็นได้ง่าย ถ้าเกิดตัวเย็นบ่อยทารกมีการเจริญเติบโตช้า และอาจเกิดอันตรายถึงชีวิต

การป้องกันการสูญเสียความร้อน มีดังนี้

1. จัดท่านอนของทารกให้ห่างจากหน้าต่าง
2. ไม่เปิดพัดลมให้พัดตัวทารกโดยตรง
3. ดูแลผ้าปู เสื้อผ้า ผ้าอ้อมและผ้าห่มให้แห้งเสมอ
4. เช็ดมือให้แห้งก่อนจับเด็ก
5. ดูแลร่างกายของทารกให้แห้งและสะอาดอยู่เสมอ หลังจากถ่ายอุจจาระและปัสสาวะ

อาการและอาการแสดงเมื่อตัวเย็น

ริมฝีปากและปลายมือปลายเท้าเขียวเมื่อสัมผัสจะเย็นกว่าปกติ โดยเฉพาะบริเวณแขนขา หายใจช้าลงหรืออาจหายใจเร็วขึ้น

วิธีการรักษาความอบอุ่น ทำได้โดยใส่เสื้อผ้า สวมถุงเท้า สวมหมวกและใช้ผ้าสำลีหรือผ้าห่มห่อตัว

การส่งเสริมพัฒนาการ

เนื่องจากทารกคลอดก่อนกำหนดมีระบบประสาทที่ยังพัฒนาไม่สมบูรณ์ เช่นทารกคลอดครบกำหนดโดยเฉพาเรีเฟล็กซ์ จึงมีพฤติกรรมตอบสนองไม่แน่นอน ยิ่งคลอดก่อนกำหนดมาก พฤติกรรมการแสดงออกยิ่งยากต่อการแปลความหมาย มีการตอบสนองทางด้านสังคมต่ำ เจ็บเฉย ไม่ค่อยต่อต้านหรือขัดขึ้น และมีแนวโน้มที่จะตอบสนองในทางลบมากกว่าทารกครบกำหนด (Johnson – Crowley, 1993)

พัฒนาการที่สำคัญในทารกแรกเกิด ได้แก่ การมองเห็น การได้ยิน และการสัมผัส ทารกได้รับการกระตุ้นประสาทสัมผัสทั้งสามด้านนี้ตั้งแต่วัยอยู่ในมดลูกมารดา จากการได้ฟังเสียงการเต้นของหัวใจของมารดา และเสียงการเคลื่อนไหวของระบบทางเดินอาหาร การสัมผัสที่ผิวหนังจากน้ำคร่ำ ผนังมดลูก สายสะดือ และส่วนต่างๆ ของร่างกายทารกเอง ทารกคลอดก่อนกำหนดที่มีอายุในครรภ์ 34-36 สัปดาห์สามารถตอบสนองต่อการมองเห็น และการได้ยินและทารกอายุในครรภ์ 39-40 สัปดาห์สามารถจ้องมองใบหน้าผู้ดูแล หรือบิดามารดา และมองตามการเคลื่อนไหวได้

การประเมินการมองเห็นในทารกแรกเกิดที่คลอดก่อนกำหนดสามารถประเมินการมองอย่างสนใจได้จากการเบิกตากว้าง จ้องมองสิ่งที่สิ่งกระตุ้น และหยุดดูคน (Hack, Moslow, & Miranda, 1976) ทารกจะตอบสนองได้ดีที่สุดต่อการสัมผัส โดยจะเจ็บสงบเมื่อได้รับการสัมผัสอย่างนุ่มนวล และจะร้องไห้เมื่อมีสิ่งมากระตุ้นให้เจ็บปวด (Pillitteri, 1981)

วิธีการส่งเสริมพัฒนาการทารกประกอบด้วย

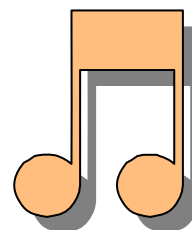
😊 การกระตุ้นการมองเห็นทารก

รูปภาพประกอบ: การกระตุ้นโดยการมองเห็นทารก/การสัมผัสทารก/การพูดคุย

ทารกสามารถมองเห็นได้ตั้งแต่แรกเกิด มีการโต้ตอบต่อแสง ทารกสามารถเห็นได้ชัดที่สุด เมื่อสิ่งของอยู่ห่างจากใบหน้า 8 - 12 นิ้ว ทารกจะเลือกมองหน้าคน การกระตุ้นการมองเห็นโดยให้มารดาเข้าเยี่ยม อุ้มทารกและให้มารดามองสบตากับทารก หรือโดยการนำรูปหน้าคนสีขาวดำจากแมกกาซีน มาวางให้ห่างจากใบหน้าทารก ประมาณ 8-12 นิ้ว วางให้อยู่ในลานสายตาของทารก หรือการนำโมบายมาแขวนไว้ให้ได้กมอง ทารกชอบมองหน้าคนมากที่สุด ทารกจะมีการมองแบบตาสบตา (Eye-to-eye contact)

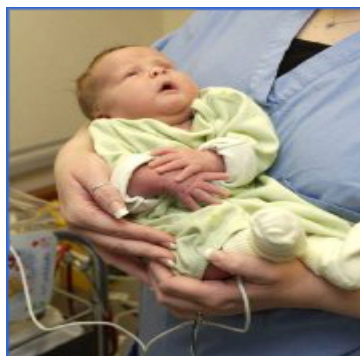
การกระตุ้นการได้ยินของทารก

ทารกสามารถได้ยินตั้งแต่อยู่ในครรภ์มารดา ตั้งแต่อายุครรภ์ 5 - 6 เดือนกระตุ้นการได้ยินของทารกโดยการให้มารดาพูดกับทารกด้วยน้ำเสียงที่นุ่มนวล ทุกครั้งที่มารดามาเยี่ยมหรือมาดูแลทารก ทารกชอบฟังเสียงคนมากกว่าเสียงอื่นๆ (Blackburn, 1999)

โดยเฉพาะเสียงของมารดาหรือเสียงเพลงคลาสสิก อัดเทปเสียงพ่อแม่พูดซ้ำๆ นี้ อยกว่า 50 คำต่อหน้าที่ แล้วยนำมาเปิดให้ทารกฟัง

การกระตุ้นการทรงตัว

กระตุ้นการทรงตัวของทารก โดยให้มารดาการอุ้มทารกแกว่งไป แกว่งมาเบาๆ หรือมารดาอุ้มทารกโยกไปโยกมาโดยนั่งบนเก้าอี้โยก สามารถส่งเสริมการสำรวจประสาทและช่วยลดการหยุดหายใจของทารกได้

😊 การกระตุ้นการสัมผัส

ทารกมีการเรียนรู้การสัมผัส ทำให้ทารกเกิดรีเฟลกซ์ต่างๆโดยอัตโนมัติได้ทารกเกิดความมั่นคง อบอุ่นและมีความสุข การกระตุ้นการสัมผัส

โดยให้มารดาฝึกหัดการนวดสัมผัสทารกอย่างนุ่มนวลเริ่มนวดจากหัวจรดเท้าของทารก ใบหน้า และลำตัว แขน ขา ทั้ง 2 ข้างของทารกทั้งด้านหน้าและด้านหลังในอัตรา 12 ครั้ง / นาที การสัมผัสที่นุ่มนวลทำให้ทารกมีความสุข คลายเครียด พบว่าช่วยเพิ่มน้ำหนักทารก ทำให้ทารกเกิดความพึงพอใจด้วย

😊 การกระตุ้นสัมผัส โดยการนวดตัวทารก ดังแสดงในภาพ

รูปภาพแสดง : การนวดช่วงแขน

รูปภาพแสดง : การนวดช่วง

ลำตัวส่วนหน้า

รูปภาพแสดง : การนวดหลัง

รูปภาพแสดง : การนวดช่วงฝ่าเท้า

😊 การกระตุ้นการรับรส

ทารกมีความสามารถรับรู้ได้ การจัดทำให้ทารกได้ดูดมือตัวเอง ซึ่งจะช่วย สร้งน้ำลายในน้ำลายทารกมีสารช่วยการเจริญเติบโตของเส้นใยประสาทด้วย

😊 การจัดทำและจัดสิ่งแวดล้อมให้เหมาะสม

ให้ทารกได้นอนในที่ที่มีแสงสว่างพอดี ไม่มีแสงจ้าเกินไปทำให้ทารกได้รับรู้เวลากลางวัน กลางคืนด้วยเนื่องจากในหอผู้ป่วยจะเปิดไฟตลอดเวลา

ใช้ผ้าคลุมตู้อบ
เพื่อลดแสงสว่าง

การจัดทำนอน
เหมือนรังนก

การหลีกเลี่ยงเสียงดังขณะทารกนอนหลับจะช่วยให้ทารกหลับมากขึ้นไม่ควร สร้งเสียงดังหรือคุยกันข้างคลิบทารก และหลีกเลี่ยงการใช้เครื่องมือต่างๆที่มีเสียงดังใกล้ทารก

เมื่อมารดาได้รับทารกกลับบ้านมารดาควรให้ทารกมีห้องที่มีสิ่งแวดล้อมที่สงบและแสงพอเหมาะ ควรใช้เสียงพูดที่นุ่มนวลกับทารกไม่ควรเปิดวิทยุดังเกินไปเสียงที่ใช้ควรต่ำกว่า 50 เดซิเบล (Blackburn, 1998)

จากรายงานการวิจัยของ ฟองคำ ติลกสกุลชัย (2542) พบว่าสิ่งแวดล้อมภายในบ้านมีความสัมพันธ์กับพัฒนาการในขวบปีแรกของทารกเกิดก่อนกำหนดโดยสิ่งแวดล้อมในบ้านมีความสัมพันธ์กับอายุ การศึกษาของมารดาและรายได้ของครอบครัว การจัดท่านอนให้ทารกเพื่อส่งเสริมพัฒนาการนั้นมีหลายท่า ท่าที่ทำให้ทารกสบาย คลายเครียดได้คือ

 ให้ทารกนอนตะแคงแขนขาอ และเข้าใกล้เส้นกึ่งกลางลำตัว

มากที่สุด ให้มืออยู่ใกล้ๆปาก หรือ ช่วยส่งเสริมการใช้แขนขา ให้ทารกได้ยันและยืดตัว โดยใช้ผ้าทำเป็นขอบเขตรอบๆตัวทารกเหมือนรังนก ทารกจะสามารถถีบหรือยันไปสัมผัสได้ ทำ ให้เกิดความรู้สึกว่ามีสิ่งที่สัมผัสได้ไม่ว่างเปล่าไร้ทิศทาง และการมีขอบเขตของตนเอง ทำให้ทารกเกิดความรู้สึกอบอุ่นและไม่ถูกทอดทิ้ง

+ ทำนอนหงาย จัดให้ทารกนอนหงายโดยให้สะโพกและเข่าอ
 เล็กน้อย มีระดับสูงกว่าหน้า ท้อง ใหญ่ต้องงอไปด้านหน้าให้มือวางอยู่บนอก หรือท้อง
 แขนและขา ต้องสมมาตรกันทั้ง 2 ข้าง ศีรษะอยู่ตรงกลางหรือหันไปด้านใดด้านหนึ่งที่
 สบาย อาจใช้ผ้าหุ่่นใหญ่เล็กน้อย

+ การอุ้มทารกแบบแกว่งการู โดยให้ผิวหนังของทารกสัมผัสกับ
 ผิวหนังของมารดา ทารกอยู่ในแนวตั้ง แนบชิดหน้าอกมารดา มารดาควรทำหลังให้ม
 ทารกจะเป็นการช่วยกล่อมให้ทารกนอนด้วย

การป้องกันอันตรายที่อาจเกิดขึ้นกับบุตร

1. ท่าทางการอุ้มบุตรที่ถูกต้อง

การอุ้มต้องพยุงที่ได้คอ เนื่องจากลำคอทารกอ่อน มีโอกาสเกิดอันตรายได้

รูปภาพแสดง: ท่าทางและวิธีการอุ้มที่ถูกต้อง

2. การสังเกตอาการเปลี่ยนแปลงของทารก

การดูแลเรื่องการหายใจ

อัตราการหายใจที่ปกติของทารกประมาณ 40-50 ครั้ง/นาที มีลักษณะการหายใจไม่สม่ำเสมอ

ลักษณะของการหายใจผิดปกติที่เกิดขึ้นได้กับทารกที่ต้องนำทารกมาเข้ารับการรักษาก่อนวันนัดเช่นหายใจเร็ว อัตราการหายใจมากกว่า 60 ครั้ง/นาที หยุดหายใจ นานกว่า 20 นาที หรือมีอาการหายใจเสียงดังผิดปกติ หรือมีอาการตัวเขียว ร่วมด้วย

การดูแลเกี่ยวกับการติดเชื้อ

ควรล้างมือก่อนทุกครั้งก่อนการอุ้มทารก หลีกเลี่ยงการเข้าไปในที่ชุมชนเช่นโรงพยาบาล ห้างสรรพสินค้าต่างๆ และควรหลีกเลี่ยงการเข้าไปคลุกคลีกับบุคคลที่เป็นหวัดเพื่อป้องกันการนำเชื้อโรคไปสู่ทารก

อาการผิดปกติต่างๆ ที่เกิดขึ้นกับทารกได้และการแก้ไข

เช่นมีไข้ ซึม หรือดูดนมน้อยลง ตัวเหลือง หายใจเร็ว หอบ ตัวเหลือง ชักเกร็ง ผิวน้ำมีผื่นแพ้ อาเจียน สำรอกนมบ่อย การขับถ่ายอุจจาระผิดปกติ มารดาสามารถแยกอาการผิดปกติและแก้ไขเบื้องต้นได้

- **ทารกตัวร้อน มีไข้** (อุณหภูมิที่วัดทางรักแร้วัดได้ 37.7°C ขึ้นไป) มารดาควรเช็ดตัวลดไข้ให้กับทารกก่อนและติดตามวัดอุณหภูมิซ้ำหลังการเช็ดตัวไปแล้ว 30 นาที ถ้าอุณหภูมิมากกว่า 38°C มารดาควรนำทารกมาปรึกษาแพทย์เพื่อการรักษาและมารับยาลดไข้ต่อไป(ไม่ควรหาซื้อยารับประทานเอง)

- **สำรอกนม** เป็นอาการที่มักเกิดขึ้นกับทารกได้บ่อยครั้งช่วงแรกเกิดถึงทารกอายุ 3 เดือนมารดาควรอุ้มทารกในการให้นมบุตรทุกครั้งเป็นการป้องกัน หลังจากการป้อนนมเสร็จแล้วมารดาควรจับทารกเรอทุกครั้ง

การดูแลเมื่อทารกเกิดอาการสำรอกนม ดังนี้ มารดาควรใช้สุบยางแดงที่มารเตรียมไว้ติดบ้านมาใช้ดูดนมออกที่โพรงจมูกเพื่อให้ทารกมีทางเดินหายใจโล่ง

- **การผิดปกติของอาการการเปลี่ยนแปลงสีผิว** เช่น เขียว อาการหยุด หายใจ ต้องกระตุ้นด้วยการตีตักหรือลูบหลัง หรือลำตัว

รูปภาพ แสดง:อาการหายใจลำบาก

- ทารกมีผื่นขึ้นตามร่างกาย

รูปภาพ แสดง:ผื่นที่เกิดจากการเปียกชื้น

3.การให้ความรักและอบอุ่น

โดยการที่มารดาควรอุ้มสัมผัสจะช่วยใหทารกเกิดการกระตุ้นประสาทสัมผัส และเกิดการเจริญเติบโตพัฒนาการดีขึ้น อีกทั้งยังทำให้มารดาเกิดความรู้สึกความรักและ อบอุ่นปลอดภัย

รูปภาพการให้ความรักและอบอุ่น

การมาตรวจตามนัด

เพื่อประเมินภาวะสุขภาพและพฤติกรรมทารกโดยติดตามเรื่องต่าง ๆ ดังนี้

ชั่งน้ำหนัก วัดความยาว/ส่วนสูง วัดเส้นรอบศีรษะ

เพื่อพิจารณาดูว่าทารกมีการเจริญเติบโตตามเกณฑ์ที่ควรหรือไม่ ถ้าศีรษะโตมากเมื่อเทียบกับน้ำหนักตัว และความยาว/ส่วนสูงต้องคำนึงถึงว่าทารกอาจมีภาวะหัวบาตร (Hydrocephalus)

การตรวจตา

ทารกที่ตรวจตาแล้วพบความผิดปกติ จะต้องมีการติดตามต่อไปเพื่อจะได้รักษา

การตรวจการได้ยิน

อุบัติการณ์การเกิด Sensorineural Hearing Loss ในทารกคลอดก่อนกำหนดร้อยละ 1-3 ทารกที่เสี่ยง ได้แก่ ทารกที่ประวัติตัวเหลือง ขาดออกซิเจน เคยได้ยา Amino glycoside Diuretic หรือทารกที่ น้ำหนักน้อยกว่า 1,500 กรัม การติดเชื้อแต่กำเนิด (Congenital Infection) ถ้ามีโอกาสควรตรวจสอบการได้ยิน

การตรวจพัฒนาการ

โดยต้องนับอายุจริง (Corrected Age) ในทารกคลอดก่อนกำหนดเสียก่อนเมื่อพบว่าทารกมีพัฒนาการช้า ควรกระตุ้นพัฒนาการแต่เนิ่นๆ และถ้าพบว่ามีอาการผิดปกติจะได้เริ่มช่วยเหลือแก้ความผิดปกติที่พบได้ บ่อย คือ ปัญหาเรื่องการเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเกี่ยวกับสายตาและการเคลื่อนไหวของกล้ามเนื้อ

การให้ภูมิคุ้มกันโรค

 การฉีดวัคซีนป้องกันวัณโรค (BCG) เมื่อจะออกจากโรงพยาบาลและน้ำหนักตัวของทารกน้ำหนักกว่า 2 กิโลกรัม

 การฉีดวัคซีนป้องกันโรคไวรัสตับอักเสบบี ชนิดบี (HBV) ยกเว้นรายที่มารดาเป็นโรคตับอักเสบบีแล้ว HBsAg⁺ ทารกจะได้รับการฉีดวัคซีนไวรัสตับอักเสบบีชนิดบี (HBV) ให้ภายใน 24 ชั่วโมงร่วมกับ HBIG และไม่นับเป็นเข็มแรก รอจน 2 กิโลกรัม ให้อีก นับเป็นเข็มแรก, วัคซีนอย่างอื่นให้ตามเกณฑ์ของช่วงอายุ ยกเว้น โปลิโอ (OPV) ซึ่งไม่ให้ใน NICU หรือ Nursery จะให้เมื่อผู้ป่วยกลับบ้าน

 ในทารกที่มีปัญหาโรคปอดเรื้อรังหลังฉีดวัคซีน แล้ว ควรรอสังเกตอาการประมาณ 6-12 ชั่วโมงก่อนให้กลับบ้าน เพราะมีรายงานการเกิดหยุดหายใจได้ในเด็กกลุ่มนี้ โดยเฉพาะการให้วัคซีนป้องกันคอตีบ บาดทะยัก ไอกรน (DPT) เข็มแรก

😊 การดูแลที่ดีนำมาซึ่งการมีคุณภาพชีวิตของทารกที่ดีด้วยนั้นหมายถึงการที่ทารกคลอดก่อนกำหนดได้รับการตอบสนองตามความต้องการทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์และสังคม เพื่อเกิดความพึงพอใจในชีวิต ความรู้สึกเป็นปกติสุขตามมาของทารก และครอบครัว

หนูรู้ว่า....แม่ทำได้ แม่เป็นคนที่
สำคัญที่สุดสำหรับหนู

บรรณานุกรม

- กุลลดา เปรมจิตต์.(2547) ผลของโปรแกรมส่งเสริมการรับรู้ความสามารถในการดูแลทารก
ร่วมกับการดูแลแบบแผนการดูแลต่อพฤติกรรมดูแลบุตรของมารดาและการเพิ่มน้ำหนัก
ตัวของ ทารกคลอดก่อนกำหนด.วิทยานิพนธ์ปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิตกับทารก, บัณฑิตวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- คณะอนุกรรมการ Evidence-Based Medicine & Clinical Practice Guideline ราชวิทยาลัย
อายุรแพทย์แห่งประเทศไทย. (2544). (The Royal College of Medicine of Thailand,
2001) .คำแนะนำในการสร้าง “แนวทางเวชปฏิบัติ”(Clinical Practice Guideline). สาร
ราชวิทยาลัยอายุรแพทย์ ,18 (6) : 36-47
- นฤมล ธีระรังสิกุล.(2545). การพยาบาลทารกคลอดก่อนกำหนด.พิมพ์ครั้งที่ 3.
กรุงเทพมหานคร:พี เพรส จำกัด.
- พิมลรัตน์ ไทยธรรมยานนท์.(2549)การลดภาวะแทรกซ้อนในทารกน้ำหนักน้อย, พิมพ์ครั้งที่ 2
กรุงเทพมหานคร:เรือนแก้วการพิมพ์.หน้า247-254
- Margie A.(2006).Development of clinical pathway for near .Term and Convalescing
Premature Infant in a level 2 Nursery.*Journal Advance in Neonate care*.6:150-
164 Received from: [http://www.Sciencedirect.com\(27/2/2006\)](http://www.Sciencedirect.com(27/2/2006)).
- Klaus,M.H. & Kennell,J.H.(1976).Care of the mother. *In care of the High risk
Neonate*,pp.98-118. edition. Philadelphia.W.A.Saunders.
- Saigal,S.,Stoskopf,B.,Streiner,D.,& Burrows.E.(2001).Physical growth and current health
status of infant who were of extremely low birth weight and control at
adolescence.*Journal of Pediatrics*,108(2),407-475.